Cyllid & Tollau EM

Nodiadau: Ffurflen Dreth

Blwyddyn dreth 6 Ebrill 2021 i 5 Ebrill 2022 (2021-22)

Defnyddiwch y nodiadau hyn i'ch helpu i lenwi eich Ffurflen Dreth

Bydd y nodiadau hyn yn eich helpu i lenwi eich Ffurflen Dreth bapur. Fel arall, pam na ewch chi ati i'w llenwi ar-lein? Oherwydd:

- mae'n gyflym, yn hawdd ac yn ddiogel
- bydd gennych 3 mis ychwanegol i'w hanfon atom
- does dim rhaid i chi ei llenwi i gyd ar unwaith – os dymunwch, gallwch gadw eich manylion a llenwi'r ffurflen yn nes ymlaen

> I gael rhagor o wybodaeth am Hunanasesiad Ar-lein, ewch i www.gov.uk/ffurflenni-treth-hunanasesiad

Os nad ydych wedi llenwi Ffurflen Dreth ar-lein o'r blaen, ewch i www.gov.uk/cyflwyno-ch-ffurflen-dreth-hunanasesiad-ar-lein

> Os nad ydych yn credu bod angen llenwi Ffurflen Dreth arnoch ar gyfer eleni, ewch i www.gov.uk/gwirio-angen-ffurflen-dreth

> Os nad oes angen i chi lenwi Ffurflen Dreth, mae'n rhaid i chi gysylltu â ni erbyn 31 Ionawr 2023 er mwyn osgoi cosbau

Cynnwys

Yr hyn sy'n ffurfio'ch Ffurflen Dreth	TRG 2
Dechrau ar eich Ffurflen Dreth	TRG 4
Incwm	TRG 5
Rhyddhad treth	TRG 9
Ad-daliadau Benthyciad Myfyriwr a Benthyciad Ôl-raddedig	TRG 11
Tâl Treth Budd-dal Plant Incwm Uchel	TRG 12
Taliadau cynllun cymorth yn sgil coronafeirws a hawliwyd yn anghywir	TRG 12
Lwfans Priodasol	TRG 13
Gorffen eich Ffurflen Dreth	TRG 13
Llofnodi eich ffurflen a'i dychwelyd	TRG 15
Canllaw bras i'ch bil treth	TRG 16

Dyddiadau cau'r Ffurflen Dreth a chosbau

Os ydych:

- am lenwi Ffurflen Dreth bapur, rhaid i ni ei chael erbyn 31 Hydref 2022 (neu 3 mis ar ôl y dyddiad ar eich hysbysiad i lenwi Ffurflen Dreth os yw hynny'n hwyrach)
- yn penderfynu llenwi eich Ffurflen Dreth ar-lein neu os ydych yn colli dyddiad cau'r Ffurflen Dreth bapur, rhaid i chi ei hanfon atom ar-lein erbyn 31 Ionawr 2023 (neu 3 mis ar ôl y dyddiad ar eich hysbysiad i lenwi Ffurflen Dreth os yw hynny'n hwyrach). Ond os ydych am i ni ddefnyddio eich cod treth i gasglu unrhyw dreth sy'n ddyledus drwy eich cyflog neu eich pensiwn, bydd angen i chi gyflwyno ar-lein erbyn 30 Rhagfyr 2022

Y dyddiad cau ar gyfer talu'ch bil treth, neu unrhyw Yswiriant Gwladol Dosbarth 2, yw 31 Ionawr 2023.

Os nad ydym yn cael eich Ffurflen Dreth erbyn y dyddiadau cau, bydd yn rhaid i chi dalu £100 o gosb – hyd yn oed os nad oes arnoch dreth. Codwn gosbau pellach arnoch os yw'ch Ffurflen Dreth yn fwy na 3, 6 a 12 mis yn hwyr.

> I gael rhagor o wybodaeth am gosbau, ewch i www.gov.uk/ffurflenni-treth-hunanasesiad/cosbau

Cyn i chi ddechrau

Efallai byddwch angen y dogfennau canlynol i'ch helpu i lenwi'r Ffurflen Dreth:

- eich ffurflenni P60, 'Tystysgrif diwedd blwyddyn', P11D, 'Treuliau a buddiannau', neu P45, 'Manylion cyflogai'n gadael gwaith', neu'ch P2, 'Hysbysiad Cod Treth'
- os ydych yn gweithio i chi'ch hunan, eich cyfrif elw neu golled neu eich cofnodion busnes
- eich cyfriflenni banc, llyfrau cyfrif cymdeithas adeiladu, bonion difidend neu atodlenni buddsoddiadau drwy frocer
- tystysgrifau cyfraniadau pensiwn personol

Peidiwch ag anfon derbynebau, cyfrifon nac unrhyw waith papur neu ohebiaeth arall gyda'ch Ffurflen Dreth, oni fyddwn yn gofyn amdanynt. Os gwnewch hynny, bydd yn cymryd yn hirach i ddelio â'ch Ffurflen Dreth a gallai olygu oedi os bydd ad-daliad yn ddyledus.

Sut i lenwi eich Ffurflen Dreth

Os byddwch yn llenwi Ffurflen Dreth bapur, a fyddwch gystal â:

- darllen yr adran 'Mae'r rhan fwyaf o bobl yn cyflwyno ar-lein' ar flaen y ffurflen
- nodi eich ffigurau'n ofalus – os gwnewch gamgymeriad, rhowch linell drwy'r gwall a rhowch y manylion cywir wrth ymyl y blwch. Fel arall, mae'n bosibl y gofynnwn i chi dalu gormod o dreth

Os ydych yn gofyn i rywun arall i lenwi eich Ffurflen Dreth, rydych chi'n dal i fod yn gyfrifol am yr wybodaeth arni. A rhaid i chi lofnodi'r ffurflen.

Yr hyn sydd wedi ei gynnwys yn eich Ffurflen Dreth

Rydym wedi anfon Ffurflen Dreth y credwn sy'n gweddu i'ch amgylchiadau personol. Ond rhaid i chi wneud yn siŵr fod gan y ffurflen yr holl dudalennau perthnasol.

Darllenwch 2 dudalen gyntaf eich Ffurflen Dreth (a darllenwch nodiadau 1 i 9) cyn i chi lenwi'r ffurflen. Os rhowch 'X' yn unrhyw un o'r blychau cadarnhaol ar dudalen TR 2, rhaid i chi lenwi ac anfon y tudalennau atodol ar gyfer yr incwm neu'r ennill hwnnw hefyd. Os na wnewch, byddwn yn trin eich Ffurflen Dreth fel pe bai heb ei llenwi ac yn ei hanfon yn ôl atoch.

> Os byddwch angen tudalennau atodol a nodiadau i'ch helpu i'w llenwi, gallwch eu hargraffu o'n gwefan. Ewch i www.gov.uk/ffurflenni-a-thaflenni-hunanasesiad

1 Cyflogaeth

Llenwch y tudalennau 'Cyflogaeth':

- os oeddech wedi eich cyflogi ar sail rhan amser, amser llawn neu'n achlysurol
- os gawsoch incwm fel cyfarwyddwr cwmni
- os oeddech yn ddeiliad swydd, er enghraifft, cadeirydd, ysgrifennydd neu drysorydd ac wedi cael incwm ar gyfer y gwaith hwnnw
- os gwnaethoch weithio i 1 person drwy gwmni neu bartneriaeth arall, er enghraifft, gwaith asiantaeth
- os oeddech yn breswyl yn y DU, a gawsoch incwm o unrhyw gyflogaeth dramor
- os cawsoch fenthyciad tâl cuddiedig gan drydydd parti mewn perthynas â'ch cyflogwr neu gyn-gyflogwr

Os oeddech yn is-gontractwr yn gweithio yn y diwydiant adeiladu, peidiwch â chynnwys yr incwm hwnnw ar dudalen 'Cyflogaeth', gweler '2 Hunangyflogaeth'.

Bydd angen tudalen 'Cyflogaeth' ar wahân arnoch ar gyfer pob cyflogaeth, swydd fel cyfarwyddwr neu swydd.

2 Hunangyflogaeth

Llenwch y dudalen 'Hunangyflogaeth' os yw'r canlynol yn berthnasol:

- roeddech yn gweithio i chi'ch hun neu roeddech yn is-gontractwr yn gweithio yn y diwydiant adeiladu, a bod cyfanswm y trosiant a fyddai'n cael ei drethu yn ystod y flwyddyn o'ch holl fusnesau, dros £1,000
- cawsoch grant drwy'r Cynllun Cymhorthdal Incwm Hunangyflogaeth yn sgil coronafeirws yn y flwyddyn hyd at 5 Ebrill 2022

Os nad ydych eisoes wedi cofrestru ar gyfer hunangyflogaeth a chyfraniadau Yswiriant Gwladol (CYG) Dosbarth 2, rhaid i chi wneud hynny nawr.

> I gael rhagor o wybodaeth, ewch i www.gov.uk/gweithio-i-chi-eich-hun

Lwfans Incwm Masnachu

Os nad yw'ch derbynebau cyfunol o hunangyflogaeth (ac eithrio masnachau Rhentu Ystafell) ac incwm amrywiol penodol (darllenwch dudalen TRG 8, Blwch 17 'Incwm trethadwy arall') yn fwy na £1,000, maent wedi'u heithrio rhag treth ac nid oes angen rhoi gwybod amdanynt ar Ffurflen Dreth oni bai fod y derbynebau'n deillio o barti cysylltiedig neu eu bod yn cynnwys grant Cynllun Cymhorthdal Incwm Hunangyflogaeth.

Os yw'ch incwm yn £1,000 neu lai, efallai y byddwch yn dewis llenwi'r tudalennau 'Hunangyflogaeth' os:

- yw'ch treuliau caniataol yn uwch na'ch trosiant ac rydych am hawlio rhyddhad ar y golled neu gario colled ymlaen i'w defnyddio yn erbyn elw yn y dyfodol,
- ydych yn disgwyl i'ch trosiant fod yn fwy na £1,000 yn y flwyddyn dreth nesaf
- ydych am dalu Cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 2 yn wirfoddol er mwyn cronni hawl i fudd-daliadau cyfraniadol megis Pensiwn y Wladwriaeth
- ydych am gadw'ch cofnod o hunangyflogaeth, er enghraifft er mwyn cefnogi cais am Lwfans Mamolaeth
- ydych am hawlio Gofal Plant sy'n Rhydd o Dreth ar sail eich incwm o hunangyflogaeth
- ydych yn is-gontractwr ac am hawlio'r dreth a ddidynnwyd o dan Gynllun y Diwydiant Adeiladu (CIS).

> I gael rhagor o wybodaeth am lwfans incwm masnachu, ewch i www.gov.uk/guidance/tax-free-allowances-on-property-and-trading-income

Mae 2 fath o dudalennau 'Hunangyflogaeth'.
Os yw'ch busnes:

- yn syml a bod eich trosiant blynyddol yn llai na £85,000 defnyddiwch y tudalennau 'Hunangyflogaeth' byr
- yn fwy cymhleth, neu roedd eich trosiant blynyddol yn £85,000 neu fwy, defnyddiwch y tudalennau 'Hunangyflogaeth' llawn

Bydd angen tudalennau 'Hunangyflogaeth' ar wahân arnoch ar gyfer pob busnes.

Os buoch yn gweithio gyda rhywun arall mewn partneriaeth, defnyddiwch y tudalennau 'Partneriaeth'.

3 Partneriaeth

Mae 2 fath o dudalennau 'Partneriaeth' – rhai byr a rhai llawn. Bydd yn rhaid i bob partner lenwi tudalennau 'Partneriaeth' ei hunan, a bydd rhaid i un partner (y partner 'enwebedig') lenwi'r SA800, 'Ffurflen Dreth Partneriaeth'.

4 Eiddo yn y DU

Llenwch y tudalennau 'Eiddo yn y DU' os ydych yn cael incwm o'r canlynol:

- unrhyw rentu eiddo yn y DU, gan gynnwys rhent o'r tir rydych yn berchen arno neu'n ei brydlesu
- llety gwyliau wedi'i ddodrefnu o eiddo yn y DU neu'r Ardal Economaidd Ewropeaidd (AEE)
- gosod ystafelloedd wedi'u dodrefnu yn eich cartref eich hun (ond os ydych wedi darparu prydau bwyd a gwasanaethau eraill, bydd angen i chi lenwi'r tudalennau 'Hunangyflogaeth')

o dros £1,000 (gan gynnwys unrhyw incwm gan fusnes eiddo tramor a adroddir yn y tudalennau 'Tramor').

Lwfans Incwm o Eiddo

Os nad yw'ch cyfanswm incwm o eiddo (ac eithrio incwm sy'n gymwys ar gyfer rhyddhad Rhentu Ystafell) yn fwy na £1,000, mae wedi'i eithrio rhag treth ac nid oes angen rhoi gwybod amdano ar Ffurflen Dreth oni bai fod yr incwm yn deillio o barti cysylltiedig.

Os nad yw'ch incwm yn fwy na £1,000, efallai y byddwch yn dewis llenwi'r tudalennau 'Eiddo yn y DU' os:

- yw'ch treuliau caniataol yn uwch na'ch incwm o eiddo ac rydych am hawlio rhyddhad ar y golled neu gario colled ymlaen i'w ddefnyddio yn erbyn elw yn y dyfodol
- ydych yn landlord dibreswyl ac rydych am adhawlio treth a dalwyd (ym mlwch 21), o dan y cynllun landlordiaid dibreswyl

Os ydych yn hawlio'r rhyddhad Rhentu Ystafell, ni allwch hawlio'r lwfans incwm o eiddo ar eich incwm Rhentu Ystafell hefyd.

> I gael rhagor o wybodaeth am y lwfans incwm o eiddo, ewch i www.gov.uk/guidance/tax-free-allowances-on-property-and-trading-income

5 Tramor

Defnyddiwch y tudalennau 'Tramor' os gawsoch:

- llog (dros £2,000) ac incwm o gynilion tramor
- difidendau (dros £2,000) o gwmnïau tramor – os mai llog tramor nas trethwyd hyd at £2,000, a neu ddifidendau tramor hyd at £2,000 oedd eich unig incwm tramor, gallwch roi'r symiau hyn ym mlwch 3 a blwch 5 ar dudalen TR 3 eich Ffurflen Dreth yn hytrach na llenwi'r 'tudalen Tramor' (yn amodol ar yr arweiniad ar dudalennau TRG 5 a 6)
- dosraniadau ac 'incwm dynodedig' gormodol o gronfeydd alltraeth dynodol – dyma incwm sy'n cronni mewn cronfeydd alltraeth nad ydych wedi ei gael hyd yn hyn
- pensiynau tramor (gan gynnwys cyfandaliadau trethadwy o gynlluniau tramor a drinnir fel incwm pensiwn), budd-daliadau nawdd cymdeithasol a breindaliadau
- incwm o dir ac eiddo dramor (dim llety gwyliau wedi'u dodrefnu yn yr Ardal Economaidd Ewropeaidd, mae'r rhain yn mynd i mewn i dudalennau 'Eiddo yn y DU') sydd dros £1,000 - os yw cyfanswm eich incwm o eiddo yn y DU a thramor yn £1,000 neu lai, gall hyn gael ei heithrio gan y Lwfans Incwm o Eiddo, gweler '4 Eiddo yn y DU' neu ewch i www.gov.uk/guidance/tax-free-allowances-on-property-and-trading-income i gael rhagor o wybodaeth
- taliadau incwm dewisol gan ymddiriedolaethau nad ydynt yn breswyl
- incwm neu fuddiannau gan berson tramor neu gwmni neu ymddiriedolaeth ddibreswyl (gan gynnwys ymddiriedolaeth yn y DU sydd naill ai wedi bod yn ymddiriedolaeth ddibreswyl, neu sydd wedi cael incwm gan un)
- enillion ar bolisïau yswiriant bywyd tramor neu ar warediadau mewn cronfeydd alltraeth

Dylech hefyd lenwi'r tudalennau 'Tramor' os ydych am hawlio Rhyddhad Credyd Treth Dramor neu Dreth Ataliedig Arbennig ar incwm a nodwch ar dudalennau eraill.

6 Ymddiriedolaethau ac ati

Llenwch y tudalennau 'Ymddiriedolaethau ac ati' os oeddech:

- yn fuddiolwr ymddiriedolaeth (nid ymddiriedolaeth wag – 'bare trust') neu setliad
- setlwr ymddiriedolaeth neu setliad y tybir bod yr incwm yn eiddo i chi

Os cawsoch incwm o ystâd person ymadawedig peidiwch â llenwi'r tudalennau 'Ymddiriedolaethau ac ati' os:

- oedd hawl gennych i swm penodedig o arian neu ased penodol
- talwyd eich cymynrodd ynghyd â llog (dangoswch y llog ym mlwch 1 neu 2 ar dudalen TR 3 eich Ffurflen Dreth)

- daeth yr incwm hwnnw o ased penodol yr ystâd, er enghraifft, rhenti o eiddo'r ystâd

Peidiwch â chynnwys taliadau gan ymddiriedolaeth a ariannwyd gan gyfandaliad budd-dal marwolaeth wedi'i drethu, yn y tudalennau 'Ymddiriedolaeth ac ati' – dylech roi'r rhain ym mlychau 11 a 12 ar dudalen TR 3.

7 Crynodeb Treth Enillion Cyfalaf

Llenwch y tudalennau 'Crynodeb Treth Enillion Cyfalaf' ac atodwch eich cyfrifiannau os:

- gwnaethoch waredu ar asedion trethadwy a oedd yn werth mwy na £49,200
- oedd eich enillion trethadwy (cyn didynnu unrhyw golledion) yn fwy na £12,300
- ydych am hawlio colled cyfalaf caniataol neu hawlio unrhyw enillion cyfalaf neu wneud dewis am y flwyddyn
- nad oedd eich domisil yn y DU ac rydych yn gwneud cais i gael eich trethu ar eich enillion cyfalaf tramor ar y sail drosglwyddo
- ydych yn agored i dreth ar y sail trosglwyddo ac wedi trosglwyddo enillion cyfalaf tramor o flwyddyn gynharach
- werthoch fudd mewn eiddo neu dir yn y DU ac nid oeddech yn breswylydd y DU neu roeddech yn breswylydd y DU ac roeddech dramor ar adeg y gwarediad
- gwnaethoch gyflwyno Ffurflen Dreth Trafodion Amser Real wrth waredu ased, ac nid ydych wedi talu'r swm llawn o Dreth Enillion Cyfalaf

Dylech lenwi'r tudalennau 'Unrhyw wybodaeth arall' os oes gennych enillion digwyddiadau trethadwy.

8 Preswylfa, sail trosglwyddo ac ati

Dylech lenwi'r tudalennau 'Preswylfa, sail trosglwyddo ac ati' os:

- nad ydych yn breswylydd y DU
- ydych yn gymwys ar gyfer rhyddhad diwrnod gwaith tramor
- gwnaethoch gyrraedd yn y DU yn ystod y flwyddyn dreth 2021 i 2022 a dod yn breswylydd y DU
- ydych am hawlio triniaeth am flwyddyn ranedig
- oes gennych gartref y tu-allan i'r DU
- oes gennych incwm neu enillion cyfalaf tramor a'ch bod am ddefnyddio'r sail trosglwyddo ar gyfer y flwyddyn dreth 2021 i 2022
- nad ydych yn breswylydd yn y DU, a chawsoch eich rhwystro rhag gadael y DU oherwydd coronafeirws, a gwnaethoch gyflawni dyletswyddau cyflogaeth yn y DU yn ystod y cyfnod pan nad oeddech yn gallu gadael y DU

9 Gwybodaeth ychwanegol

Llenwch y tudalennau hyn os oes gennych:

- log o warantau'r DU, benthyciadau cymar i gymar, gwarantau â chryn ddisgownt ac elw incwm a gronnwyd
- enillion yswiriant bywyd (enillion digwyddiadau trethadwy)
- difidendau stoc, dyroddiadau bonws o warantau a chyfranddaliadau adbryn
- derbynebau busnes a drethwyd fel incwm o flwyddyn gynharach
- incwm o gynlluniau cyfranddaliadau
- cyfandaliadau neu daliadau iawndal gan eich cyflogwr, neu enillion tramor nad ydynt yn drethadwy yn y DU
- incwm gan gyn gyflogwr a gwmpesir gan drefniadau trydydd parti neu reolau 'tâl cuddiedig'

Dylech hefyd lenwi'r tudalennau 'Gwybodaeth ychwanegol' os:

- ydych am hawlio:
  - Lwfans Pâr Priod
  - didyniadau cyflogaeth
  - rhyddhad treth, er enghraifft, ar daliadau cynhaliaeth neu fuddsoddiadau penodol
  - rhyddhad ar gyfer colledion o incwm arall.
  - rhyddhad nawr ar gyfer colledion masnachu neu golledion cyfalaf penodol ar gyfer y flwyddyn dreth 2022 i 2023
- ydych yn agored i gostau treth cynilion pensiwn, er enghraifft cost y lwfans blynyddol (gan gynnwys cynlluniau pensiwn tramor)
- oes angen i chi rhoi gwybod i ni am gynllun arbed treth

I gael rhagor o wybodaeth am y taliad treth ar gynilion pensiwn, ewch i www.gov.uk/tax-on-your-private-pension

Dylai'ch Ffurflen Dreth gynnwys yr holl dudalennau perthnasol. Os nad yw, bydd angen i chi gael y tudalennau atodol a'r nodiadau perthnasol i'ch helpu i'w llenwi. Ewch i www.gov.uk/ffurflenni-a-thaflenni-hunanasesiad

Dechrau ar eich Ffurflen Dreth

Eich manylion personol

Blwch 1 Eich dyddiad geni

Sicrhewch eich bod yn rhoi eich dyddiad geni. Os na wnewch, efallai na chewch yr holl lwfansau y mae gennych hawl iddynt.

Blwch 2 Eich enw a'ch cyfeiriad

Os yw'r manylion yn wahanol neu ar goll, er enghraifft, oherwydd eich bod wedi symud cyfeiriad neu rydych wedi argraffu'r Ffurflen Dreth o'r rhyngrwyd, ysgrifennwch y manylion cywir o dan y 'Cyfeiriad dosbarthu' ar flaen y ffurflen a rhowch y dyddiad y gwnaethoch newid eich cyfeiriad ym mlwch 2. Mae'n bwysig bod eich cyfeiriad diweddaraf gan CThEM, er mwyn gwneud yn siŵr eich bod yn talu Treth Incwm ar y gyfradd gywir. Byddwch yn talu'r gyfradd briodol o Dreth Incwm ar gyfer y flwyddyn yn dibynnu ar p'un a oeddech yn byw yng Nghymru, yr Alban neu weddill y DU am fwyafrif y flwyddyn dreth.

ⓘ I gael gwybodaeth am gyfraddau Treth Incwm yn yr Alban a gweddill y DU, ewch i www.gov.uk/cyfraddau-treth-incwm

ⓘ I gael gwybodaeth am gyfraddau Treth Incwm yng Nghymru, ewch i www.gov.uk/treth-incwm-cymru

Blwch 4 Eich rhif Yswiriant Gwladol

Os nad yw eich rhif Yswiriant Gwladol ar frig eich Ffurflen Dreth, fe fydd ar:
- slip cyflog, P45 neu eich P60 am y flwyddyn
- P2, 'Hysbysiad Cod TWE'
- unrhyw lythyr oddi wrthym ni neu'r Adran Gwaith a Phensiynau

Rhif Yswiriant Gwladol	Rhif gwaith/cyflogres
AB 12 66 34 C	

Enghraifft o rif Yswiriant Gwladol

Incwm

Llog a difidendau o fanciau, cymdeithasau adeiladu yn y DU

Mae hyn yn cynnwys:
- unrhyw log a gewch ar gyfrifon banc, cymdeithas adeiladu a chyfrifon cynilion eraill
- difidendau a dosraniadau cymwys eraill o gwmnïau yn y DU ac ymddiriedolaethau unedol awdurdodedig neu gwmnïau buddsoddi penagored yn y DU
- incwm sy'n deillio o flwydd-daliadau bywyd a brynwyd
- llog a gewch nad yw ar ffurf arian

Peidiwch â chynnwys unrhyw log o Gyfrifon Cynilo Unigol (ISAs), *'Ulster Savings Certificates'*, cynlluniau Cynilo Wrth Ennill neu fel rhan o ddyfarniad am iawndal gan lys yn y DU.

Rydym fel arfer yn trin incwm o fuddsoddiadau a ddelir ar y cyd fel petai yn berchen i'r ddau ohonoch mewn cyfrannau cyfartal. Fodd bynnag, os delir y buddsoddiadau mewn cyfrannau anghyfartal, gallwch ddewis i gael yr incwm a thalu treth ar y cyfrannau hynny. Dylech nodi eich cyfran chi yn unig o unrhyw incwm ar y cyd ar y Ffurflen Dreth.

Os bydd enwebai yn cael incwm buddsoddiad ar eich rhan, neu os ydych yn fuddiolwr ymddiriedolaeth wag ('bare trust'), llenwch flychau 1 i 5 ar dudalen TR 3 (nid y tudalennau 'Ymddiriedolaethau ac ati').

Os ydych yn rhoi rhoddion i unrhyw un o'ch plant sydd o dan 18 oed, ac mae'r rhoddion hynny yn cynhyrchu incwm o £100 neu ragor (cyn treth), rhaid i chi gynnwys yr incwm llawn hwnnw yn eich Ffurflen Dreth.

Os yw eich banc neu gymdeithas adeiladu yn talu enillion ariannu amgen i chi neu enillion rhannu elw yn hytrach nag incwm, rhowch y swm ym mlwch 1 os cafodd ei drethu, neu flwch 2 os na chafodd ei drethu.

Llog y DU

Rhowch unrhyw log o'r canlynol ym mlwch 1 neu flwch 2:
- cynilion banciau a chymdeithasau adeiladu, gan gynnwys cyfrifon ar y rhyngrwyd
- ymddiriedolaethau unedol awdurdodedig, cwmnïau buddsoddi penagored ac ymddiriedolaethau buddsoddi yn y DU – caiff y rhain eu talu heb ddidynnu treth – nodwch swm llawn y dosbarthiad hwn ym mlwch 2
- cyfrifon Cynilion a Buddsoddiadau Cenedlaethol a bondiau cynilo
- llog trethadwy a gafwyd ar daliadau iawndal, er enghraifft, yswiriant gwarchod taliadau (PPI)
- tystysgrifau adneuon treth
- undebau credyd a chymdeithasau cyfeillgar

Peidiwch â chynnwys llog o warantau llywodraeth y DU (giltiau), neu log o fondiau, nodiadau benthyg neu warantau a ddyroddwyd gan gwmnïau yn y DU. Mae'r rhain yn mynd yn y tudalennau 'Gwybodaeth ychwanegol'.

Blwch 1 Llog y DU a drethwyd – y swm net ar ôl didynnu treth

Copïwch fanylion y llog net o'ch cyfriflenni neu dalebau electronig. Os oes gennych fwy nag un cyfrif, ychwanegwch at ei gilydd eich holl log net a nodwch y cyfanswm ym mlwch 1.

Cynhwyswch unrhyw incwm net (ar ôl i dreth gael ei didynnu) o flwydd-dal bywyd a brynwyd. Defnyddiwch y manylion ar eich tystysgrif talu a rhowch ran incwm y taliad yn unig ym mlwch 1. Peidiwch â chynnwys gweddill y taliad.

Os cawsoch arian neu gyfranddaliadau yn dilyn cymryd drosodd neu gyfuno cymdeithasau adeiladu, efallai y bydd yn rhaid i chi dalu treth ar yr incwm. Os ydych, dylech ei gynnwys ym mlwch 1. Os nad ydych yn sicr, rhowch y swm ym mlwch 17 a rhowch fanylion i ni o dan 'Unrhyw wybodaeth arall' ar dudalen TR 7.

Blwch 2 Llog y DU nas trethwyd – symiau nas trethwyd o gwbl

Os oes gennych gyfrif sy'n talu llog gros i chi (er enghraifft, cyfrif banc neu gymdeithas adeiladu), rhowch y swm gros ym mlwch 2.

Blwch 3 Llog tramor nas trethwyd (hyd at £2,000)

Os mai eich unig incwm tramor oedd llog tramor heb ei drethu (hyd at £2,000), rhowch y swm (mewn punnoedd y DU) ym mlwch 3 yn hytrach na llenwi'r tudalennau 'Tramor'.

Rhaid i chi roi enw'r wlad lle y cafwyd y llog a'r swm a gawsoch o dan 'Unrhyw wybodaeth arall' ar dudalen TR 7.

Os oedd yn fwy na £2,000, bydd angen i chi lenwi'r tudalennau 'Tramor'.

Difidendau'r DU

Nid ydych yn talu treth ar y £2,000 cyntaf o incwm difidend a gewch (y lwfans difidend). Rydych yn talu treth ar ddifidendau sy'n fwy na'r lwfans difidend ar y cyfraddau canlynol:

- 7.5% ar incwm difidend o fewn yr haen gyfradd sylfaenol
- 32.5% ar incwm difidend o fewn yr haen gyfradd uwch
- 38.1% ar incwm difidend o fewn yr haen gyfradd ychwanegol

Dylech gynnwys eich incwm difidend i gyd, hyd yn oed os yw'n llai na £2,000, gan y bydd yn cyfrif tuag at eich haenau cyfradd sylfaenol neu gyfradd uwch, a gall effeithio ar y gyfradd dreth yr ydych yn ei thalu ar ddifidendau yr ydych yn eu cael sy'n fwy na'r lwfans, sef £2,000.

I gael rhagor o wybodaeth, ewch i **www.gov.uk/treth-ar-ddifidendau**

Blwch 4 Difidendau o gwmnïau yn y DU – y swm a gafwyd

Bydd eich taleb ddifidend yn dangos eich cyfranddaliadau yn y cwmni, y gyfradd ddifidend, a'r credyd treth a'r difidend sy'n daladwy. Rhowch gyfanswm y taliadau difidendau ym mlwch 4.

Cynhwyswch unrhyw ddifidendau o gynlluniau cyfranddaliadau ar gyfer cyflogeion. Peidiwch â chynnwys:

- Dosbarthiadau Incwm o Eiddo sy'n deillio o Ymddiriedolaethau Buddsoddi mewn Eiddo Diriaethol (REITs) a Chronfeydd Buddsoddi mewn Eiddo Awdurdodedig (PAIFs) – mae'r rhain yn mynd ym mlwch 17, a'r dreth a ddidynnwyd ym mlwch 19
- difidendau stoc neu ddifidendau anghymwysol – mae'r rhain yn mynd ar y tudalennau 'Gwybodaeth ychwanegol'

Blwch 5 Difidendau eraill – y symiau a gafwyd

Mae hyn yn cynnwys difidendau o ymddiriedolaethau unedol awdurdodedig, cwmnïau buddsoddi penagored ac ymddiriedolaethau buddsoddi. Rhowch y swm ar eich taleb difidendau ym mlwch 5.

Cynhwyswch ym mlwch 5 unrhyw ddifidend o unedau neu gyfranddaliadau cronni sy'n cael eu hail-fuddsoddi'n awtomatig. Peidiwch â chynnwys symiau 'cyfartaliad'.

Blwch 6 Difidendau tramor (hyd at £2,000)

Os mai'r unig incwm tramor a gawsoch oedd difidendau hyd at £2,000, rhowch y swm net (mewn punnoedd y DU) ym mlwch 6. Rhowch y dreth dramor a didynnwyd ym mlwch 7.

Os yw cyfanswm eich incwm difidend (gan gynnwys difidendau yn y DU a thramor) dros £2,000 a'ch bod am hawlio Rhyddhad Credyd Treth Dramor, peidiwch â chynnwys y difidend tramor yn y blwch hwn. Ewch ati i lenwi'r tudalennau 'Tramor' yn lle hynny.

Nid yw'n bosibl defnyddio cymysgedd o ryddhad credyd treth a rhyddhad didyniad ar yr un ffynhonnell incwm.

Pensiynau a blwydd-daliadau'r DU a budd-daliadau eraill y Wladwriaeth a gafwyd

Nid yw pob budd-dal yn drethadwy. Peidiwch â chynnwys y canlynol ym mlychau 8 i 13:

- Lwfans Gweini, cyfandaliad Taliad Profedigaeth neu Daliadau Annibyniaeth Bersonol
- Credyd Pensiwn y Wladwriaeth, Credyd Treth Gwaith, Credyd Treth Plant neu Gredyd Cynhwysol
- ychwanegiadau at Bensiynau'r Wladwriaeth neu at fudd-daliadau o ganlyniad i blant dibynnol
- Lwfans Cyflogaeth a Chymorth yn seiliedig ar incwm, Grant Ceisydd Gwaith neu daliadau Parth Cyflogaeth
- Lwfans Mamolaeth
- Pensiwn rhyfel gwraig weddw a rhai pensiynau a delir i ddibynyddion eraill y lluoedd arfog os oedd y farwolaeth tra'n aelod o'r lluoedd arfog cyn 6 Ebrill 2005
- pensiynau a thaliadau eraill oherwydd anabledd, anaf neu salwch a achoswyd gan wasanaeth milwrol
- rhai pensiynau buddiolwyr pan fo'r aelod yn marw cyn troi'n 75 mlwydd oed
- pensiynau tramor – mae'r rhain yn mynd ar y tudalennau 'Tramor'

I gael rhagor o wybodaeth am yr hyn sy'n incwm trethadwy a'r hyn nad yw'n incwm trethadwy, ewch i www.gov.uk/treth-incwm

I gael rhagor o wybodaeth am dreth ar bensiynau buddiolwyr, ewch i www.gov.uk/tax-on-pension-death-benefits ac am bensiynau gweddwon rhyfel ewch i www.gov.uk/war-widow-pension

Blwch 8 Pensiwn y Wladwriaeth

Defnyddiwch y llythyr ynghylch y cynnydd cyffredinol mewn budd-daliadau a anfonwyd atoch gan y Gwasanaeth Pensiwn i ddod o hyd i'ch swm wythnosol o Bensiwn y Wladwriaeth.

Cyfrifwch y swm roedd gennych hawl i'w gael o 6 Ebrill 2021 i 5 Ebrill 2022 a rhowch y cyfanswm ym mlwch 8. Peidiwch â chynnwys unrhyw swm a gafwyd ar gyfer Lwfans Gweini.

Os gwnaeth eich Pensiwn y Wladwriaeth newid yn ystod y flwyddyn neu os gwnaethoch ond ei gael am ran o'r flwyddyn, lluoswch bob swm â nifer yr wythnosau yr oedd gennych yr hawl i'w gael. Ychwanegwch y symiau at ei gilydd yn ofalus.

Os nad oes gennych lythyr gan y Gwasanaeth Pensiwn, ffoniwch nhw ar 0800 731 0453 (ffôn testun 0800 731 0456) a gofynnwch iddynt am yr wybodaeth.

Os gawsoch cyfandaliad oherwydd gwnaethoch ohirio eich Pensiwn y Wladwriaeth, rhowch y swm ym mlwch 9, nid ym mlwch 8.

Peidiwch â chynnwys Credyd Pensiwn y Wladwriaeth, bonws y Nadolig, Taliad Tanwydd Gaeaf neu unrhyw ychwanegiad ar gyfer plentyn dibynnol.

Blwch 9 a 10 Cyfandaliad Pensiwn y Wladwriaeth

Dylech ond llenwi blwch 9 os gwnaethoch ohirio eich Pensiwn y Wladwriaeth am o leiaf 12 mis a dewis ei gael fel cyfandaliad unigol yn y flwyddyn dreth 2021 i 2022. Rhowch y swm gros (cyn didynnu treth) ym mlwch 9 a'r dreth a ddidynnwyd ym mlwch 10. Peidiwch â chynnwys unrhyw gyfandaliad ym mlwch 8.

Blwch 11 Pensiynau (heblaw am Bensiwn y Wladwriaeth), blwydd-daliadau ymddeol a chyfandaliadau trethadwy sy'n cael eu trin fel pensiynau

Bydd talwr eich pensiwn yn rhoi P60, 'Tystysgrif Diwedd Blwyddyn', neu ddatganiad tebyg i chi. Ychwanegwch gyfanswm eich blwydd-daliadau ymddeol a phensiynau'r DU (nid Pensiwn y Wladwriaeth), a rhowch y cyfanswm gros (cyn didynnu treth) ym mlwch 11.

Mae hyn yn cynnwys pensiynau trethadwy:
- gan eich cyflogwr, neu gyflogwr yr aelod o'ch teulu sydd wedi marw
- o gynlluniau pensiwn personol a chynlluniau pensiwn cyfranddeiliaid
- a delir fel pensiynau heb eu gwarantu o gynllun pensiwn cofrestredig
- o gynlluniau Cyfraniadau Gwirfoddol Ychwanegol
- am anafiadau yn y gwaith neu ar gyfer salwch sy'n gysylltiedig â gwaith
- am wasanaeth yn y Lluoedd Arfog
- o gytundebau blwydd-daliadau ymddeoliad neu gynlluniau ymddiriedolaeth
- o'r Cynllun Cymorth Ariannol
- a delir ar ôl troi'n 75 mlwydd oed fel cyfandaliad salwch difrifol neu gyfandaliad budd-dal marwolaeth

Mae hefyd yn cynnwys y rhan drethadwy o:
- gyfandaliadau rydych yn eu cael yn lle pensiwn bach ('cyfandaliad cymudiad pitw')
- 'arian nas defnyddiwyd ar ffurf cyfandaliad pensiwn' a ddidynnwyd gennych o dan hyblygrwydd pensiwn

Peidiwch â chynnwys budd-daliadau marwolaeth, yn deillio o bensiwn, nad ydynt yn drethadwy, y mae gennych hawl iddynt am y tro cyntaf o 6 Ebrill 2015 ymlaen.

Rhowch y manylion canlynol yn y blwch 'Unrhyw wybodaeth arall' ar dudalen TR 7:
- manylion talwr eich pensiwn neu flwydd-dal a'ch cyfeirnod
- eich cyfeirnod TWE
- y taliad cyn treth a swm y dreth a ddidynnwyd
- os cawsoch cyfandaliad budd-dal marwolaeth trethadwy drwy ymddiriedolaeth, enw, dyddiad geni a dyddiad marwolaeth yr aelod sydd wedi marw, o'ch tystysgrif R185 (Pensiwn LSDB) – ym mlychau 11 a 12, rhowch y ffigurau o'ch tystysgrif ar gyfer y symiau gros a'r dreth a dalwyd

Didyniad o 10%

Os cewch bensiwn y DU am gyn wasanaeth i lywodraeth dramor, dim ond 90% o'r pensiwn sylfaenol sydd yn drethadwy yn y DU. Didynnwch 10% oddi ar werth y pensiwn cyn i chi roi'r swm ym mlwch 11.

Y tiriogaethau dan sylw yw:
- unrhyw wlad sy'n ffurfio rhan o deyrnasoedd Ei Mawrhydi
- unrhyw wlad o fewn y Gymanwlad (ac eithrio'r DU)
- unrhyw diriogaeth a ddiogelir gan Ei Mawrhydi.

> I gael rhagor o wybodaeth am dreth ar bensiynau, ewch i www.gov.uk/treth-ar-bensiwn
> Mae gwybodaeth am daliadau sy'n cwmpasu nifer o flynyddoedd ar gael gan y Cynllun Cymorth Ariannol drwy edrych o dan 'key information' yn www.pensionprotectionfund.org.uk/FAS

Blwch 12 Y dreth a ddidynnwyd o'r swm ym mlwch 11

Defnyddiwch y P60 neu'r dystysgrif a roddodd eich talwr pensiwn i chi, a rhowch gyfanswm y dreth a ddidynnwyd o'ch holl bensiynau ym mlwch 12.

12	Y dreth a ddidynnwyd o'r swm ym mlwch 11
	£ – 6 4 0 · 0 0

Enghraifft o Ffurflen Dreth, blwch 12

Os yw eich P60 yn dangos eich bod wedi cael ad-daliad, bydd ganddo 'R' wrth ei ymyl. Rhowch arwydd minws yn y blwch llwyd o flaen y ffigur.

Blwch 13 Budd-dal Analluogrwydd trethadwy a Lwfans Cyflogaeth a Chymorth ar sail cyfraniadau (ESA)

Nid yw pob Budd-dal Analluogrwydd yn drethadwy. Nid yw'n drethadwy yn ystod 28 wythnos gyntaf analluogrwydd neu os cychwynodd eich analluogrwydd cyn 13 Ebrill 1995 ac rydych wedi bod yn ei gael ar gyfer yr un salwch er hynny.

Mae Lwfans Cyflogaeth a Chymorth sy'n seiliedig ar gyfraniadau, a Thaliad Atodol i Lwfans Cyflogaeth a Chymorth sydd wedi'i Gyfyngu o ran Amser (a delir yng Ngogledd Iwerddon yn unig), i gyd yn drethadwy.

Defnyddiwch y P60(IB), y P45(IB), y P60(U) neu'r P45(U) a roddodd yr Adran Gwaith a Phensiynau (DWP) i chi. Rhowch gyfanswm trethadwy eich budd-dal neu lwfans ym mlwch 13 ac unrhyw dreth a ddidynnwyd o'ch taliadau ym mlwch 14.

Blwch 15 Lwfans Ceisio Gwaith

Defnyddiwch y P60(IB), y P45(IB), y P60(U) neu'r P45(U) a roddodd DWP i chi a rhowch gyfanswm y Lwfans Ceisio Gwaith ym mlwch 15.

Os gwnaethoch roi'r gorau i hawlio cyn 5 Ebrill 2022 mae'r cyfanswm ar eich ffurflen P45(U).

Blwch 16 Cyfanswm unrhyw bensiynau neu fudd-daliadau trethadwy eraill y Wladwriaeth

Os cawsoch un o'r canlynol, ychwanegwch nhw at ei gilydd a rhowch y cyfanswm ym mlwch 16:

- Lwfans Profedigaeth neu Bensiwn Gwraig Weddw
- Lwfans Rhiant Gweddw neu Lwfans Mam Weddw
- Budd-dal Marwolaeth Ddiwydiannol
- Lwfans Gofalwr neu Daliad Atodol i Lwfans Gofalwr (pan fyddwch yn ei gael yn lle Lwfans Gofalwr – telir yng Ngogledd Iwerddon yn unig)
- Taliad Atodol i Lwfans Gofalwr (pan fyddwch yn ei gael fel taliad ychwanegol ar gyfer pobl yn yr Alban sy'n cael Lwfans Gofalwr)
- Tâl Salwch Statudol neu Dâl Mamolaeth, Tâl Tadolaeth neu Dâl Mabwysiadu Statudol a Thâl Ar y Cyd i Rieni, ond dim ond os cafodd ei dalu gan Gyllid a Thollau EM (nid eich cyflogwr)

Peidiwch â chynnwys y Bonws Nadolig a Thaliad Tanwydd Gaeaf, nac ychwaith unrhyw Daliadau Tywydd Oer.

Incwm arall y DU nas cynhwyswyd ar dudalennau atodol

Blwch 17 Incwm trethadwy arall

Mae hyn yn cynnwys:

- incwm amrywiol - er enghraifft, o enillion achlysurol, comisiwn neu incwm llawrydd (heb ei eithrio gan y lwfans incwm masnachu)
- taliadau cymorth trethadwy yn sgil coronafeirws (os nad yw'r rhain wedi'u cynnwys rywle arall ar y Ffurflen Dreth hon)
- derbynebau busnes pan fo'ch busnes wedi dod i ben
- Dosraniadau Incwm o Eiddo (PIDs) o Ymddiriedolaethau Buddsoddi mewn Eiddo Diriaethol (REITs) a Chronfeydd Buddsoddi mewn Eiddo Awdurdodedig (PAIFs)
- taliadau o bolisi yswiriant personol ar gyfer budd-daliadau salwch neu anabledd
- incwm o ymddiriedolaethau unedol heb eu hawdurdodi
- taliadau blynyddol trethadwy
- elw o dystysgrifau adneuo
- buddiannau anariannol a gawsoch am fod yn gyn-gyflogai
- y taliadau canlynol wedi eu hawdurdodi o gynllun pensiwn tramor:
  - rhan drethadwy 'arian nas defnyddiwyd ar ffurf cyfandaliad pensiwn', cyfandaliad dirwyn i ben neu gyfandaliad cymudiad pitw
  - taliadau ar ôl troi'n 75 mlwydd oed fel cyfandaliad salwch difrifol neu gyfandaliad budd-dal marwolaeth wedi'i awdurdodi

Os nad ydych yn siŵr a oes unrhyw incwm yn drethadwy, cysylltwch â thalwr yr incwm er mwyn cadarnhau sut y dylid ei drin cyn llenwi'r blwch hwn.

Mae derbynebau o hunangyflogaeth (darllenwch dudalen TRG 2 y nodiadau hyn) ac incwm amrywiol penodol o £1,000 neu lai wedi'u heithrio o dreth, ac nid oes angen rhoi gwybod amdanynt ar Ffurflen Dreth. Os yw cyfanswm y derbynebau gan y ddau'n fwy na £1,000, rhaid llenwi'r tudalennau 'Hunangyflogaeth' i roi gwybod am yr incwm hunangyflogaeth, a rhaid rhoi gwybod am yr incwm amrywiol ym mlwch 17.

Peidiwch â chynnwys unrhyw incwm o'ch cyflogaeth, hunangyflogaeth neu enillion cyfalaf, nac unrhyw incwm amrywiol a eithrir gan y lwfans incwm masnachu. Os ydych eisoes wedi hawlio rhan neu'r cyfan o'ch lwfans incwm masnachu o £1,000 yn erbyn incwm hunangyflogaeth, yna'r swm nas defnyddiwyd, os oes peth, sydd wedi'i eithrio yma, a dylech barhau i ddangos unrhyw incwm amrywiol sy'n fwy na'r swm hwnnw gael ei ddangos o hyd ym mlwch 17.

Enghraifft

Mae gan Twm £500 o incwm hunangyflogedig ac £800 o incwm amrywiol.

Oherwydd bod yr incwm hwn dros £1,000, mae'n rhaid rhoi gwybod amdano ar ei Ffurflen Dreth.

Mae Twm yn rhoi £500 ym mlwch 9 (Trosiant) a £500 ym mlwch 10.1 (Lwfans incwm masnachu) ei dudalennau Hunangyflogaeth (byr).

Swm y lwfans sy'n weddill = £500

Mae Twm yn rhoi £300 ym mlwch 17 (£800 llai £500 (y swm sy'n weddill o'r lwfans incwm masnachu)).

Gwnewch yn siŵr eich bod yn rhoi gwybod i ni beth yw'r incwm hwn ym mlwch 21.

I gael rhagor o wybodaeth am lwfans incwm masnachu ac incwm amrywiol sy'n denu'r lwfans, ewch i www.gov.uk/guidance/tax-free-allowances-on-property-and-trading-income

I gael rhagor o wybodaeth am incwm arall, ewch i www.gov.uk a chwilio am 'HS325'.

Blwch 18 Cyfanswm y treuliau caniataol

Mae hyn yn cynnwys unrhyw dreuliau:

- roedd yn rhaid i chi eu talu dim ond er mwyn ennill yr incwm
- nad oeddynt at ddibenion preifat neu bersonol
- nad oeddynt yn eitemau cyfalaf, megis cyfrifiadur

Os ydych yn defnyddio'ch lwfans incwm masnachu o £1,000 yn erbyn eich incwm amrywiol neu'ch incwm o hunangyflogaeth, peidiwch â chynnwys ym mlwch 18 unrhyw symiau y bu'n rhaid i chi eu gwario i ennill yr incwm amrywiol hwn.

Gwnewch nodyn ym mlwch 21 o swm y lwfans incwm masnachu a hawliwyd yn erbyn eich incwm amrywiol.

Blwch 20 Budd o asedion roeddech yn eu perchen yn flaenorol

Mae'r asedion (eiddo) hyn yn cynnwys tir ac adeiladau, eiddo personol, er enghraifft, gweithiau celf, dodrefn, hynafolion, ceir neu gychod hwylio, neu unrhyw asedion a gedwir mewn setliad.

Efallai y bydd angen i chi dalu treth ar fuddiannau a gafwyd os oeddech yn berchen ar asedion yn flaenorol neu os gwnaethoch helpu i brynu asedion (asedion roeddech yn berchen arnynt yn flaenorol).

Efallai y bydd yn rhaid i chi dalu treth os:

- yn ystod y flwyddyn dreth 2021 i 2022
  - gwnaethoch feddiannu tir heb dalu rhent llawn y farchnad ar ei gyfer
  - gwnaethoch ddefnyddio eiddo personol heb dalu'n llawn am y budd a gawsoch
  - gallech gael budd o eiddo rydych wedi'i setlo os caiff yr incwm o'r eiddo ei drin fel eich un chi
- ac ar ryw adeg er 17 Mawrth 1986 roeddech
  - yn berchen ar yr eiddo rydych bellach yn elwa ohono
  - yn berchen ar, ac wedi gwerthu, eiddo a defnyddio'r derbynebau i brynu'r eiddo rydych bellach yn elwa ohono
  - wedi rhoi eiddo i rywun arall, gan gynnwys arian parod, a gwnaethon nhw ei ddefnyddio i gaffael yr eiddo rydych chi bellach yn elwa ohono
  - wedi setlo asedion yn yr ymddiriedolaeth y gallwch elwa ohono

Rhowch wybod i ni ym mlwch 21 sut wnaethoch gyfrifo'r budd neu'r tâl rydych wedi ei nodi ym mlwch 20.

Peidiwch â chynnwys y budd os:

- gallai'r eiddo fod yn agored i Dreth Etifeddiant pan fyddwch yn marw
- yw cyfanswm y budd am y flwyddyn yn £5,000 neu lai, neu
- gwnaethoch y rhodd arian parod cyn 6 Ebrill 2014

> I gael rhagor o wybodaeth am asedion roeddech yn berchen arnynt yn flaenorol a help gyda chyfrifo eich budd:
> - ewch i www.gov.uk/government/collections/hmrc-manuals a darllenwch dudalen IHTM44000 yn yr Inheritance Tax Manual, neu
> - ffoniwch y Llinell Gymorth Profiant a Threth Etifeddiant ar 0300 123 1072 neu gallwch ffonio Gwasanaeth Cwsmeriaid Cymraeg CThEM ar 0300 200 1900

Rhyddhad Treth

Mae'r adran hon yn cwmpasu rhyddhad treth ar gyfer taliadau i gynlluniau pensiwn, elusennau ac ar gyfer Lwfans Person Dall. Os ydych am hawlio rhyddhad treth arall, er enghraifft, Lwfans Pâr Priod lle y ganed un o'r pâr cyn 6 Ebrill 1935, defnyddiwch y tudalennau 'Gwybodaeth ychwanegol'.

Gall yr wybodaeth a roddwch ar eich Ffurflen Dreth effeithio ar eich cod treth TWE os ydym yn ei chael cyn 31 Rhagfyr 2022.

Os ydych yn disgwyl i'r symiau neu'r hawliadau ym mlychau 1, 2, 5 , 6 neu 13 newid yn ystod blwyddyn dreth 2022 i 2023, mae'n rhaid i chi roi gwybod i CThEM er mwyn i ni allu diweddaru eich cod treth TWE presennol.

> I gael rhagor o wybodaeth, ewch i www.gov.uk/codau-treth

Cyfrannu i gynlluniau pensiwn cofrestredig a chynlluniau pensiwn tramor

Llenwch flychau 1 i 3 ar gyfer taliadau i gynlluniau pensiwn cofrestredig a blwch 4 ar gyfer taliadau i gynlluniau pensiwn tramor.

Gallwch hawlio rhyddhad treth ar eich cyfraniadau i gynllun pensiwn cofrestredig os gwnaethoch eu talu cyn i chi gyrraedd 75 oed ac:

- eich bod yn preswylio yn y DU yn ystod y flwyddyn dreth
- bod gennych enillion trethadwy yn y DU, er enghraifft incwm o gyflogaeth neu elw o hunangyflogaeth
- bod gennych enillion o gyflogaeth y Goron dramor sy'n drethadwy yn y DU (neu fod gan eich priod neu bartner sifil enillion o'r fath)
- eich bod yn preswylio yn y DU pan ymunoch â'r cynllun pensiwn, ac ar unrhyw adeg yn y 5 blwyddyn dreth cyn y flwyddyn dreth 2021 i 2022

Peidiwch â chynnwys unrhyw symiau ar gyfer:

- cyfraniadau aswiriant tymor personol
- cyfraniadau eich cyflogwr
- cyfraniadau a dynnwyd o'ch cyflog cyn didynnu treth

> I gael rhagor o wybodaeth, ewch i www.gov.uk/pension-types

Terfynau rhyddhad

Yr uchafswm cyfraniadau personol y gallwch hawlio rhyddhad treth ar ei gyfer yw naill ai:

- hyd at swm eich enillion trethadwy yn y DU am y flwyddyn dreth
- hyd at £3,600 gros (hynny yw, £2,880 a dalwyd gennych ynghyd â £720 o ryddhad treth a hawliwyd gan ddarparwr eich pensiwn) i gynllun 'rhyddhad wrth y ffynhonnell' yn unig

Mae'r terfynau hefyd yn gymwys i gynlluniau pensiwn tramor.

Os yw eich cynilion pensiwn yn fwy na'r Lwfans Blynyddol, a bod treth yn ddyledus, rhaid i chi ddefnyddio'r tudalennau 'Gwybodaeth ychwanegol' a thalu treth.

> I gael rhagor o wybodaeth am y Lwfans Blynyddol, ewch i www.gov.uk a chwiliwch am 'HS345', neu ewch i www.gov.uk/tax-on-your-private-pension

Cyfraniadau personol a oedd yn cynnwys rhyddhad treth yn y cynllun

Blwch 1 Taliadau i gynlluniau pensiwn cofrestredig sy'n gweithredu 'rhyddhad wrth y ffynhonnell'

O dan y system 'rhyddhad wrth y ffynhonnell', bydd eich darparwr pensiwn yn hawlio rhyddhad treth ar y gyfradd sylfaenol (20%) ar eich cyfraniadau personol ac yn ei ychwanegu i'ch cronfa bensiwn.

Rhowch y cyfanswm ym mlwch 1 – hynny yw, y cyfraniadau personol a dalwyd gennych i'r cynllun, yn ogystal â'r rhyddhad treth ar y gyfradd sylfaenol. Cynhwyswch unrhyw gyfraniadau unigol a wnaethoch yn ystod y flwyddyn a rhowch fanylion unrhyw gyfraniadau unigol yn y blwch 'Unrhyw wybodaeth arall' ar dudalen TR 7.

Taliadau untro yw taliadau a wnaed yn y flwyddyn hyd at 5 Ebrill 2022 nad ydych yn bwriadu eu hail-wneud yn y flwyddyn hyd at 5 Ebrill 2023. Os ydych o'r farn bod yr wybodaeth rydych yn ei hychwanegu yn mynd i effeithio ar eich codau treth TWE ar gyfer 6 Ebrill 2022 i 5 Ebrill 2023, mae arweiniad ar gael sy'n rhoi gwybod i chi sut i roi gwybod i CThEM am y newid, ewch i www.gov.uk/codau-treth

Defnyddiwch y dystysgrif pensiwn neu'r dderbynneb a gewch gan y gweinyddwr i lenwi blwch 1 neu cyfrifwch y ffigur drwy rannu'r swm a daloch mewn gwirionedd gyda 80 a lluosi'r canlyniad gyda 100.

> **Enghraifft**
>
> Mae Elin wedi talu £700 i'w chronfa bensiwn. Mae'n nodi £875 ym mlwch 1 (£700 wedi ei rannu gyda 80 a'i luosi gyda 100) sef ei thaliad net yn ogystal â'r rhyddhad treth o £175 (£875 ar 20%).

Os ydych yn talu treth ar gyfradd sy'n uwch na 20% dylech barhau i roi'r swm a daloch, ynghyd â'r rhyddhad treth ar y gyfradd sylfaenol (20%), ym mlwch 1. Byddwn yn gweithio allan y rhyddhad treth ychwanegol sy'n ddyledus i chi uwchlaw'r gyfradd sylfaenol a hawliwyd gan ddarparwr eich pensiwn.

Cyfraniadau personol nad yw rhyddhad treth wedi'i hawlio ar eu cyfer eto

Blwch 2 Taliadau i gontract blwydd-dal ymddeol

Os nad yw darparwr eich contract blwydd-dal ymddeol yn defnyddio'r 'system rhyddhad wrth y ffynhonnell', nid yw'n hawlio'r rhyddhad treth ar y gyfradd sylfaenol (20%) ar eich rhan. Rhowch gyfanswm eich cyfraniadau personol contract blwydd-dal ymddeol yn y flwyddyn dreth 2021 i 2022, ym mlwch 2.

Blwch 3 Taliadau i gynllun eich cyflogwr na chawsant eu didynnu o'ch cyflog cyn treth

Mewn rhai cynlluniau, mae cyflogwr yn tynnu eich cyfraniadau personol o'ch cyflog cyn iddynt ddidynnu treth o'r hyn sy'n weddill. Os gwnaethoch chi (neu rywun arall nad yw'n gyflogwr i chi) dalu i mewn i gynllun o'r fath ac ni roddwyd unrhyw ryddhad treth, gallwch hawlio'r rhyddhad treth hwnnw nawr. Rhowch y cyfanswm a dalwyd gennych na roddwyd unrhyw ryddhad arno yn y flwyddyn dreth 2021 i 2022, ym mlwch 3.

Gall hyn ddigwydd os:

- gwnaethoch dalu mwy o gyfraniadau na wnaethoch eu hennill yn y swydd honno
- nid oedd eich cyflogwr yn gallu cymryd cyfraniadau o'ch cyflog cyn ei drethu, er enghraifft os cawsoch eich talu yn agos i 5 Ebrill
- nid ydych yn gyflogai ond rydych yn aelod o gynllun pensiwn y gwasanaethau cyhoeddus neu gronfa peilotiaid morol

Peidiwch â chynnwys cyfraniadau personol a gafodd ryddhad wrth y ffynhonnell, megis cynllun pensiwn personol grŵp.

Blwch 4 Taliadau i gynllun pensiwn tramor

Efallai y cewch ryddhad treth os ydych yn gymwys ar gyfer rhyddhad aelod mudol, rhyddhad trosiannol cyfatebol neu ryddhad o dan gytundeb trethiant dwbl. Rhowch y swm sy'n gymwys am ryddhad treth ym mlwch 4.

Cyfrannu at elusennau

Rhowch wybod i ni am y rhoddion i elusennau a Chlybiau Chwaraeon Amatur Cymunedol (CChAC) yr ydych yn hawlio rhyddhad ar eu cyfer.

> I gael rhagor o wybodaeth am rhoi i elusennau, ewch i www.gov.uk/cyfrannu-i-elusen
>
> I gael rhestr A i Z o CChAC cofrestredig, ewch i www.gov.uk/government/publications/community-amateur-sports-clubs-casc-registered-with-hmrc--2

Rhodd Cymorth

Mae Rhodd Cymorth yn rhyddhad treth ar gyfer rhoddion o arian i elusennau a Chlybiau Chwaraeon Amatur Cymunedol (CChAC).

Os ydych yn talu treth ar gyfradd sy'n uwch na'r gyfradd sylfaenol, gallwch hawlio rhyddhad treth ychwanegol – mae'r cyfrifiad treth yn ei gyfrifo drosoch.

Blwch 5 Taliadau Rhodd Cymorth a wnaed yn y flwyddyn hyd at 5 Ebrill 2022

Rhowch gyfanswm y taliadau Rhodd Cymorth a wnaethoch o 6 Ebrill 2021 i 5 Ebrill 2022 yn y blwch hwn. Peidiwch â chynnwys taliadau o dan Rhoi Drwy'r Gyflogres.

Blwch 6 Cyfanswm y taliadau unigol ym mlwch 5

I'n helpu i gael eich cod treth TWE yn gywir, os oes gennych un, nodwch unrhyw daliadau unigol a gynhwyswyd ym mlwch 5 ym mlwch 6. Dyma'r taliadau Rhodd Cymorth a wnaed o 6 Ebrill 2021 i 5 Ebrill 2022 nad ydych yn bwriadu ailadrodd yn y flwyddyn hyd at 5 Ebrill 2023.

Blwch 7 Taliadau Rhodd Cymorth a wnaed yn y flwyddyn hyd at 5 Ebrill 2022 ond a gawsant eu trin fel petaent wedi eu cyfrannu yn y flwyddyn hyd at 5 Ebrill 2021

Ym mlwch 7, rhowch unrhyw daliadau Rhodd Cymorth a wnaethoch rhwng 6 Ebrill 2021 a 5 Ebrill 2022 rydych am i ni eu trin fel pe baech wedi'u gwneud yn ystod y flwyddyn dreth 6 Ebrill 2020 i 5 Ebrill 2021.

Blwch 8 Taliadau Rhodd Cymorth a wnaed ar ôl 5 Ebrill 2022 ond sydd i'w trin fel petaent wedi eu cyfrannu yn y flwyddyn hyd at 5 Ebrill 2022

Os ydych am i ni drin taliadau Rhodd Cymorth a wnaethoch rhwng 6 Ebrill 2022 a'r dyddiad yr anfonwch eich Ffurflen Dreth atom, fel petaech wedi'u gwneud yn y flwyddyn hyd at 5 Ebrill 2022, rhowch y swm ym mlwch 8. Er enghraifft, os ydych yn gwybod na fyddwch yn talu treth ar gyfradd uwch y flwyddyn hon ond fe wnaethoch yn y flwyddyn i 5 Ebrill 2022.

Blwch 9 Gwerth cyfranddaliadau neu warantau cymwys a roddwyd i elusen

Gallwch hawlio rhyddhad treth ar gyfer unrhyw gyfranddaliadau a gwarantau cymwys a roddwyd neu a werthwyd i elusen am lai na'u gwerth marchnad. Cyfranddaliadau a gwarantau cymwys yw:

- y rheiny a restrwyd ar gyfnewidfa stoc gydnabyddedig neu sy'n cael eu delio mewn marchnad ddynodedig yn y DU
- unedau mewn ymddiriedolaeth unedol awdurdodedig
- cyfranddaliadau mewn cwmni buddsoddi penagored
- budd mewn cronfa alltraeth

Nodwch ym mlwch 9 gwerth net y budd sy'n deillio o'r cyfranddaliadau neu'r gwarantau, llai unrhyw symiau neu fuddiannau a gafwyd gan yr elusen. Ychwanegwch unrhyw fân gostau ar gyfer y trosglwyddiad, er enghraifft ffioedd broceriaid neu ffioedd cyfreithiol.

> I gael rhagor o wybodaeth am roi i elusennau, ewch i www.gov.uk a chwiliwch am 'HS342'.

Blwch 10 Gwerth tir ac adeiladau cymwys a roddwyd i elusen

Gallwch hawlio rhyddhad treth ar gyfer unrhyw rodd neu werthiant am lai na'i werth ar y farchnad agored, mewn perthynas â 'buddiant cymwys mewn tir'. Hynny yw, y cyfan o'ch buddiant llesiannol yn y tir rhydd-ddaliadol neu brydlesol hwnnw yn y DU.

Nodwch ym mlwch 10 gwerth net y budd sy'n deillio o'r tir, llai unrhyw symiau neu fuddiannau a gafwyd oddi wrth yr elusen. Ychwanegwch unrhyw gostau'r rhodd neu'r gwerthiant, er enghraifft ffioedd cyfreithiol neu ffioedd y prisiwr.

Blwch 11 Gwerth buddsoddiadau cymwys a roddwyd i elusennau nad ydynt wedi eu sefydlu yn y DU, ym mlychau 9 a 10

Gallwch hawlio rhyddhad am roddion cyfranddaliadau, gwarantau, tir neu adeiladau cymwys i elusennau penodol nad ydynt yn y DU. Os oes unrhyw swm a gynhwyswyd ym mlychau 9 neu 10 i elusennau y tu allan i'r DU, rhowch y swm ym mlwch 11 a rhowch y manylion i ni o dan 'Unrhyw wybodaeth arall' ar dudalen TR 7.

Blwch 12 Taliadau Rhodd Cymorth i elusennau nad ydynt wedi eu sefydlu yn y DU, ym mlwch 5

Gallwch hawlio rhyddhad ar gyfraniadau Rhodd Cymorth i elusennau penodol nad ydynt yn y DU. Os oes unrhyw swm a gynhwyswyd ym mlwch 5 i elusennau y tu allan i'r DU, rhowch y swm ym mlwch 12 a rhowch y manylion i ni o dan 'Unrhyw wybodaeth arall' ar dudalen TR 7.

Lwfans Person Dall

Blwch 14 Nodwch enw'r awdurdod lleol neu gofrestr arall

Os ydych yn byw yng Nghymru neu Loegr, bydd yr awdurdod lleol yn ychwanegu eich enw at ei gofrestr o bobl â nam ar eu golwg (pobl ddall) pan fyddwch yn dangos tystysgrif arbenigwr llygaid iddynt sy'n nodi eich bod yn ddall neu fod nam difrifol ar eich golwg.

Os ydych yn byw yn yr Alban neu Ogledd Iwerddon ac nid ydych ar gofrestr, gallwch hawlio'r lwfans os yw eich golwg mor wael fel na allwch wneud unrhyw waith lle mae golwg yn hanfodol. Ysgrifennwch 'Yr Alban' neu 'Gogledd Iwerddon' ym mlwch 14.

Os gwnaethoch ofyn i'ch arbenigwr llygaid roi gwybod i CThEM fod gennych nam ar eich golwg, rhowch 'arbenigwr' ym mlwch 14.

Blwch 15 Os ydych am gael lwfans eich priod neu'ch partner sifil sydd dros ben

Dylech ond rhoi 'X' yn y blwch hwn os yw eich priod neu eich partner sifil yn hawlio'r Lwfans Person Dall ond nid oes ganddo/ganddi ddigon o incwm trethadwy i'w ddefnyddio i gyd, ac rydych am hawlio'r hyn sydd dros ben.

Blwch 16 Os ydych am i'ch priod neu'ch partner sifil gael eich lwfans chi sydd dros ben

Dylech ond rhoi 'X' yn y blwch hwn os ydych yn hawlio'r lwfans ond yn methu â'i ddefnyddio i gyd, a'ch bod am roi'r hyn sy'n weddill i'ch priod neu eich partner sifil.

Os ydych yn rhoi 'X' ym mlwch 15 neu flwch 16, rhowch wybod i ni beth yw enw a rhif Yswiriant Gwladol eich priod neu bartner sifil yn 'Unrhyw wybodaeth arall' ar dudalen TR 7.

Ad-daliadau Benthyciad Myfyriwr a Benthyciad Ôl-raddedig

Bydd y Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr (SLC) yn ysgrifennu atoch i roi gwybod y dyddiad y dylech ddechrau ad-dalu eich ad-daliad sy'n amodol ar incwm. O'r dyddiad hwnnw bydd yn rhaid i chi lenwi'r blychau Benthyciad Myfyriwr a/neu'r blychau Benthyciad Ôl-raddedig. Defnyddiwn y math o fenthyciad a/neu'r math o gynllun sydd

gan yr SLC er mwyn cyfrifo unrhyw ad-daliad Benthyciad Myfyriwr a/neu Fenthyciad Ôl-raddedig.

I gael rhagor o wybodaeth am ad-dalu'ch Benthyciad Myfyriwr, ewch i www.gov.uk/guidance/tell-hmrc-about-a-student-loan-in-your-tax-return.cy a www.gov.uk/ad-dalu-eich-benthyciad-myfyriwr

Blychau 1 i 3

Rhowch 'X' ym mlwch 1 os cawsoch lythyr gan y Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr yn rhoi gwybod i chi bod ad-daliadau benthyciad sy'n amodol ar incwm wedi dechrau cyn 6 Ebrill 2022.

Ym mlwch 2, rhowch gyfanswm yr holl ddidyniadau Benthyciad Myfyriwr a gymerwyd o bob cyflogaeth TWE. Bydd yr wybodaeth hon i'w gweld ar eich P60 a'ch slipiau cyflog.

Ym mlwch 3, rhowch gyfanswm yr holl ddidyniadau Benthyciad Ôl-raddedig a gymerwyd o bob cyflogaeth TWE. Mae'r wybodaeth hon i'w chael ar eich P60 a'ch slipiau cyflog.

Tâl Treth Budd-dal Plant Incwm Uchel

Llenwch yr adran hon os, yn ystod y flwyddyn dreth 2021 i 2022:

- roedd eich incwm unigol dros £50,000
- roedd eich incwm yn fwy nag incwm eich partner, a naill ai
  - cawsoch chi neu'ch partner Budd-dal Plant, neu
  - gwnaeth rhywun arall hawlio Budd-dal Plant ar gyfer plentyn a oedd yn byw gyda chi

Blwch 1

Nodwch gyfanswm y Budd-dal Plant y cawsoch chi a'ch partner ar gyfer blwyddyn dreth 2021 i 2022
Os nad yw'r sawl sy'n hawlio'r Budd-dal Plant yn wladolyn y DU neu Iwerddon a'u bod wedi gwneud cais i Gynllun Preswylio'n Sefydlog i Ddinasyddion yr UE (EUSS) ar ôl 30 Mehefin 2021, peidiwch â chynnwys taliadau a gafwyd ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Gorffennaf 2021 a dyddiad eu cais. Peidiwch â chynnwys unrhyw daliadau o ôl-ddyledion a gafwyd sy'n ymwneud â blynyddoedd treth blaenorol.
Hwn yw swm y Budd-dal Plant am wythnos gyfan, pan fod dydd Llun yn syrthio o fewn y flwyddyn dreth. Ar gyfer y flwyddyn dreth 2021 i 2022, mae'r wythnos gyntaf yn dechrau ar ddydd Llun 12 Ebrill 2021 a'r wythnos olaf yn dechrau ar ddydd Llun 4 Ebrill 2022. Mae yna 52 dydd Llun yn ystod y flwyddyn dreth 2021 i 2022. Os cawsoch daliadau ar gyfer y flwyddyn lawn, rhowch y cyfanswm am 52 wythnos ym mlwch 1.

Hefyd, ym mlwch 1, rhowch swm y Budd-dal Plant a gafwyd gennych os gwnaethoch chi neu eich partner:

- ddechrau cael Budd-dal Plant ar neu ar ôl 6 Ebrill 2021 – rhowch y swm o'r dyddiad y dechreuoch ei gael hyd at 5 Ebrill 2022
- gorffen cael Budd-dal Plant cyn 6 Ebrill 2022 – rhowch y swm a gawsoch hyd at y dyddiad hwnnw

Blwch 2

Rhowch nifer y plant y cawsoch chi neu eich partner Budd-dal Plant ar eu cyfer ar 5 Ebrill 2022.

Blwch 3

Os gwnaethoch chi neu'ch partner orffen cael taliadau Budd-dal Plant cyn 6 Ebrill 2022 (ond ar ôl 5 Ebrill 2021), rhowch y dyddiad y daeth y taliadau i ben ym mlwch 3.

Os oes rhaid i chi dalu'r Tâl Treth Budd-dal Plant Incwm Uchel ar gyfer blwyddyn dreth 2022 i 2023, ac os nad ydych am i ni ei gasglu drwy'ch pensiwn neu'ch cyflog drwy addasu'ch cod treth ar gyfer 2022 i 2023 yn ystod y flwyddyn, rhowch 'X' ym mlwch 3 ar dudalen TR 6.

I gael help gyda chyfrifo eich taliadau Budd-dal Plant a gafwyd, ewch i www.gov.uk/child-benefit-tax-calculator

I gael rhagor o wybodaeth am y Tâl Treth Budd-dal Plant Incwm Uchel, ewch i www.gov.uk/tal-treth-budd-dal-plant

Taliadau cynllun cymorth yn sgil coronafeirws a hawliwyd yn anghywir

Llenwch yr adran hon dim ond os ydych wedi hawlio taliadau'n anghywir o'r Cynllun Cadw Swyddi yn sgil Coronafeirws (CJRS), y Cynllun Bwyta Allan i Helpu Allan, y Cynllun Cymhorthdal Incwm Hunangyflogaeth (SEISS), neu unrhyw gynllun cymorth perthnasol arall gan CThEM yn sgil coronafeirws, a'ch bod heb wneud y canlynol:

- rhoi gwybod i CThEM eisoes am y symiau hyn
- cael asesiad oddi wrth swyddog CThEM mewn perthynas â'r symiau hyn

Os cawsoch daliadau drwy CJRS, y Cynllun Bwyta Allan i Helpu Allan, SEISS, neu unrhyw gynllun cymorth perthnasol arall gan CThEM yn sgil coronafeirws, a bod gennych hawl iddynt, peidiwch â'u cynnwys yma. Yn lle hynny, dylech eu cynnwys yn y blychau perthnasol ar y tudalennau atodol ar gyfer eich busnes.

Os nad oedd gennych hawl i rai o'r taliadau a gawsoch, neu i'r taliadau i gyd, a'ch bod heb roi gwybod i CThEM, mae gennym yr hawl i asesu ac adennill swm llawn unrhyw daliad a hawliwyd yn anghywir, a hynny drwy wneud 'asesiad swyddog' ar gyfer y swm nad oedd gennych hawl iddo ac nad ydych wedi'i ad-dalu.

Os ydym eisoes wedi cysylltu â chi i godi asesiad, nid oes angen i chi ddatgan y symiau a ordalwyd yn yr adran hon.

I gael rhagor o wybodaeth am daliadau nad oedd gennych hawl iddynt ac am gosbau, gweler taflenni gwybodaeth CC/FS48 a CC/FS11. Ewch i www.gov.uk a chwilio am 'CC/FS48' a 'CC/FS11'.

Caiff y symiau a nodir ym mlwch 1 a blwch 2 eu hychwanegu at eich rhwymedigaeth treth incwm. Efallai y bydd hyn yn effeithio ar p'un a oes rhaid i chi wneud taliadau ar gyfrif ar gyfer 2022 i 2023 ai peidio, neu efallai y bydd hyn yn cynyddu swm y taliad ar gyfrif y mae'n rhaid i chi ei dalu.

Efallai y byddwch am ystyried hawlio er mwyn gostwng eich taliadau ar gyfrif ar gyfer 2022 i 2023.

Darllenwch adran 12 y 'Nodiadau ar gyfer y Crynodeb o'r Cyfrifiad Treth' i gael rhagor o fanylion.

Blwch 1 Swm y taliadau cynllun cymorth yn sgil coronafeirws gan CThEM (ar wahân i'r Cynllun Cymhorthdal Incwm Hunangyflogaeth) a hawliwyd yn anghywir

Os yw gwall wedi'i wneud mewn hawliad ac, o ganlyniad i hyn, rydych wedi cael gormod o daliad drwy gynllun cymorth yn sgil coronafeirws gan CThEM (peidiwch â chynnwys taliadau SEISS a hawliwyd yn anghywir, mae'n rhaid i'r rhain gael eu cynnwys ym mlwch 2), mae'n rhaid i chi ad-dalu hwn i CThEM. Os nad ydych eisoes wedi unioni hyn drwy wneud addasiad neu ad-daliad yn wirfoddol mewn cytundeb â CThEM, nodwch y swm a hawliwyd yn anghywir ym mlwch 1. Peidiwch â chynnwys unrhyw daliadau yr oedd gennych hawl iddynt neu yr ydych eisoes wedi'u had-dalu neu sydd eisoes wedi'u hasesu, gan y bydd hyn yn achosi chi i dalu gormod o dreth.

Blwch 2 Swm y taliadau Cynllun Cymhorthdal Incwm Hunangyflogaeth a hawliwyd yn anghywir

Os nad oedd gennych hawl i un neu fwy o daliadau SEISS a gawsoch, mae'n rhaid i dalu hyn yn ôl i CThEM. Os nad ydych wedi'i ad-dalu, neu os nad yw'r swm wedi'i asesu, nodwch y swm nad oedd gennych hawl iddo ym mlwch 2. Peidiwch â chynnwys unrhyw daliadau yr oedd gennych hawl iddynt neu yr ydych eisoes wedi'u had-dalu neu sydd eisoes wedi'u hasesu, gan y bydd hyn yn achosi chi i dalu gormod o dreth.

Lwfans Priodasol

Os oedd eich enillion o 6 Ebrill 2021 i 5 Ebrill 2022 yn llai na £12,570 (ynghyd â hyd at £6,000 mewn llog ar gynilion), gallech elwa fel cwpl os byddwch yn trosglwyddo £1,260 o'ch lwfans personol. Mae'n rhaid i chi lenwi blychau 1 i 5 a rhoi'ch dyddiad geni ym mlwch 1 ar dudalen TR 1.

Trwy drosglwyddo £1,260 o'ch lwfans personol i'ch priod neu'ch partner sifil i leihau'r dreth y maent yn ei dalu gan hyd at £252, efallai y bydd yn rhaid i chi dalu rhywfaint o dreth eich hun. Er mwyn gallu elwa, rhaid i'r canlynol i gyd fod yn berthnasol:

- roeddech yn briod, neu mewn partneriaeth sifil, â'r un person am y flwyddyn dreth gyfan neu am ran ohoni
- nid ydych yn hawlio Lwfans Pâr Priod
- ni chafodd incwm eich partner ei drethu ar gyfradd nad oedd y gyfradd sylfaenol, y gyfradd gyffredin difidend neu'r gyfradd gychwynnol ar gyfer cynilion

> Defnyddiwch y gyfrifiannell Lwfans Priodasol er mwyn gweld a allwch elwa – ewch i www.gov.uk/lwfans-priodasol
>
> I gael rhagor o wybodaeth am lwfansau personol a chyfraddau treth, ewch i www.gov.uk/cyfraddau-treth-incwm

Os nad ydych yn byw yn y DU, ond rydych yn ddinesydd gwlad arall yn yr Ardal Economaidd Ewropeaidd (AEE), gallwch wneud trosglwyddiad o hyd ond rhaid i'ch incwm byd-eang (mewn punnoedd y DU) fod yn llai na'ch lwfans personol er mwyn i chi fod yn gymwys.

Os ganed chi neu'ch partner cyn 6 Ebrill 1935, efallai y gallwch elwa fel cwpl drwy hawlio Lwfans Pâr Priod yn hytrach na Lwfans Priodasol. Ni allwch gael y ddau.

> I gael rhagor o wybodaeth am y Lwfans Pâr Priod, ewch i www.gov.uk/lwfans-par-priod

Gorffen eich Ffurflen Dreth

Cyfrifo eich treth

Os byddwn yn cael eich Ffurflen Dreth bapur erbyn y dyddiad cau, byddwn yn cyfrifo p'un a oes gennych unrhyw dreth i'w thalu ac yn rhoi gwybod i chi cyn 31 Ionawr 2023. Byddwn yn anfon cyfrifiad treth atoch a fydd hefyd yn rhoi gwybod os oes gennych daliadau ar gyfrif i'w gwneud ar gyfer y flwyddyn dreth 2022 i 2023.

> I gael rhagor o wybodaeth am daliadau ar gyfrif, ewch i www.gov.uk/deall-eich-bil-treth-hunanasesiad/taliadau-ar-gyfrif

Os ydych am gyfrifo swm y dreth sydd arnoch neu all gael ei ad-dalu i chi, defnyddiwch 'Canllaw bras i'ch bil treth' ar dudalen TRG 16 y nodiadau hyn.

Nid yw'r canllaw yn ystyried unrhyw daliadau ar gyfrif rydych eisoes wedi'u gwneud tuag at eich bil treth Hunanasesiad ar gyfer 2021 i 2022.

Treth wedi'i had-dalu neu wedi'i gwrthbwyso

Blwch 1

Os ydych wedi cael ad-daliad treth oherwydd eich bod wedi gwneud y canlynol:

- rhoi'r gorau i weithio ac wedi gwneud cais am ad-daliad yn y flwyddyn o dreth a dalwyd ar eich
  - cyflogaeth
  - hunangyflogaeth yng Nghynllun y Diwydiant Adeiladu (CIS)
- hawlio'r dreth a dalwyd gennych ar incwm o bensiwn pitw
- anfon Ffurflen Dreth yn ystod y flwyddyn er mwyn hawlio ad-daliad ar dreth a dalwyd
- wedi cael ad-daliad o'r ganolfan byd gwaith ar ôl 6 Ebrill

rhowch y swm a ad-dalwyd yn y blwch.

Os ydych yn diwygio'ch Ffurflen Dreth, peidiwch â chynnwys ad-daliad yr ydych wedi ei gael gennym ar ôl i chi gyflwyno'ch Ffurflen Dreth wreiddiol.

Os nad ydych wedi talu digon o dreth

Blwch 2

Os oes arnoch lai na £3,000 o dreth ar gyfer y flwyddyn dreth 2021 i 2022, byddwn yn ceisio'i chasglu drwy eich cyflog neu'ch pensiwn o 6 Ebrill 2023 ymlaen. Ond, gallwn ond gwneud hyn os anfonwch eich Ffurflen Dreth bapur atom erbyn 31 Hydref 2022 neu os byddwch yn cyflwyno ar-lein erbyn 30 Rhagfyr 2022 ac:

- mae gennych ddigon o gyflog neu bensiwn i gasglu'r dreth sydd arnoch
- nid yw'n dyblu swm y dreth a dalwch ar yr incwm hwn
- nid yw'n achosi i chi dalu mwy na hanner yr incwm hwn mewn treth

Ni allwn gasglu CYG Dosbarth 2 fel hyn gan y gall effeithio ar eich ceisiadau am fudd-daliadau penodol.

Y dyddiad cau ar gyfer talu Yswiriant Gwladol Dosbarth 2 yw 31 Ionawr 2023.

> I gael rhagor o wybodaeth, ewch i www.gov.uk/yswiriant-gwladol

Dylech ond rhoi 'X' ym mlwch 2 os nad ydych am i ni wneud hyn, a byddai'n well gennych dalu unrhyw dreth drwy eich Hunanasesiad erbyn 31 Ionawr 2023.

Blwch 3

Mae'n debygol y bydd arnoch dreth ar y canlynol:

- taliadau Budd-dal Plant ac mae eich incwm dros £50,000
- cynilion neu incwm o fuddsoddiadau
- incwm o eiddo
- enillion achlysurol neu gomisiwn

ar gyfer y flwyddyn dreth 2022 i 2023. Byddwn yn ceisio ei chasglu drwy eich cyflog neu bensiwn o 6 Ebrill 2022 ymlaen.

Os yw'r incwm yn fwy na £10,000, ni fyddwn yn gwneud hyn fel arfer.

Dylech ond rhoi 'X' ym mlwch 3 os nad ydych am i ni wneud hyn, a byddai'n well gennych dalu unrhyw dreth drwy eich Hunanasesiad erbyn 31 Ionawr 2024.

> I gael rhagor o wybodaeth am dalu'n uniongyrchol i ni, ewch i www.gov.uk/taluch-bil-treth-hunanasesiad

Os ydych wedi talu gormod o dreth

Os ydych wedi talu eich treth gan ddefnyddio cerdyn credyd neu gerdyn debyd, byddwn bob amser yn ceisio ad-dalu'r arian i'ch cerdyn yn gyntaf, cyn gwneud unrhyw ad-daliad y gofynnir amdano ym mlychau 4 i 14.

Os ydych wedi talu'ch taliadau ar gyfrif ar gyfer 2022 i 2023 o flaen eu dyddiadau dyledus, peidiwch â llenwi blychau 4 i 14 oherwydd mae'n bosibl y byddwn yn eu had-dalu.

Blychau 4 i 8

Llenwch fanylion eich cyfrif yn ofalus. Os byddant yn anghywir, bydd oedi cyn y cewch eich ad-daliad. Os oes gennych enwebai, rhowch fanylion ei gyfrif/chyfrif ym mhob un o'r blychau.

Blwch 5 Enw deiliad y cyfrif

Bydd enw'r cyfrif ar eich cyfriflenni neu eich llyfr siec. Os mai cyfrif ar y cyd sydd gennych, gwnewch yn siŵr eich bod yn nodi'r ddau enw.

Blychau 6 a 7

Bydd cod didoli eich cangen a rhif y cyfrif ar eich cyfriflenni neu eich llyfr siec. Sicrhewch fod nifer y digidau yr un peth ag ydyw ar eich cyfrif.

Blwch 8 Cyfeirnod y gymdeithas adeiladu

Efallai bod gan eich cyfrif gyfeirnod ychwanegol. Gellir ei alw'n rhif rôl, cyfeirnod cyfrif neu'n rif y cyfrif. Llenwch flwch 8 dim ond os ydych wedi gofyn i ni anfon ad-daliad i'ch cymdeithas adeiladu.

Blwch 9 Os nad oes gennych gyfrif banc neu gyfrif cymdeithas adeiladu

Rhowch 'X' yn y blwch os ydych am i ni anfon siec atoch, neu os nad oes gennych gyfrif banc neu gyfrif cymdeithas adeiladu.

Blychau 10 i 14

Dylech lenwi blychau 10 i 14 dim ond os ydych wedi cynnwys manylion cyfrif eich enwebai ym mlychau 4 i 9.

Eich ymgynghorydd treth, os oes gennych un

Blwch 15 Enw eich ymgynghorydd treth

Rhowch enw eich ymgynghorydd treth i ni. Os yw ef/hi yn gweithio i gwmni, rhowch enw'r cwmni ym mlwch 15.

Unrhyw wybodaeth arall

Blwch 19 Rhowch unrhyw wybodaeth arall yn y fan hon

Gallai hyn gynnwys manylion bellach o'r canlynol:

- unrhyw log dramor sydd heb ei drethu, hyd at £2,000
- unrhyw gyfraniadau pensiwn unigol a wnaethoch
- unrhyw roddion a wnaethoch i elusennau y tu allan i'r DU
- unrhyw amcangyfrifon rydych wedi'u defnyddio
- enw a rhif Yswiriant Gwladol eich priod neu'ch partner sifil

Ni chaiff y ffigurau a nodir yn y blwch hwn eu cynnwys yn eich cyfrifiad treth. Dylid nodi unrhyw ffigurau sy'n effeithio ar y dreth sydd angen i chi ei thalu yn yr adran gywir ar eich Ffurflen Dreth.

Llofnodi eich ffurflen a'i dychwelyd

Dylech sicrhau eich bod yn llofnodi a dyddio'r ffurflen eich hun. Os byddwch yn anghofio, ni allwn ei derbyn a bydd rhaid i ni ei dychwelyd atoch.

Blwch 20 Os yw'r Ffurflen Dreth hon yn cynnwys ffigurau a amcangyfrifwyd neu rai dros dro

Rhowch 'X' yn y blwch dim ond os ydych wedi defnyddio ffigurau dros dro ac rydych yn bwriadu anfon ffigurau terfynol cyn gynted ag y gallwch. Rhaid i chi roi gwybod i ni yn 'Unrhyw wybodaeth arall' ar dudalen TR 7, pam yr ydych wedi defnyddio symiau dros dro, a phryd yr ydych yn disgwyl rhoi'ch ffigurau terfynol i ni.

Peidiwch â rhoi 'X' ym mlwch 20 os ydych wedi defnyddio ffigurau amcangyfrifedig, ond rhowch wybod i ni yn y blwch 'Unrhyw wybodaeth arall' y rheswm eich bod wedi gwneud hyn.

Blwch 20.1 Datganiad ynghylch taliadau cymorth yn sgil coronafeirws

Os gwnaeth eich busnes gael a chadw unrhyw daliadau drwy gynllun cymorth yn sgil coronafeirws, rhowch 'X' ym mlwch 20.1 er mwyn cadarnhau bod y taliadau hyn wedi'u cynnwys fel incwm trethadwy ym mlychau perthnasol y Ffurflen Dreth hon, at ddibenion cyfrifo'ch elw.

Darllenwch yr arweiniad ar gyfer y tudalennau atodol perthnasol i'ch busnes(au) i gael rhagor o fanylion ynghylch ble i gynnwys y taliadau hyn.

Does dim angen i chi lenwi'r blwch hwn os mai'r unig daliadau cymorth a gawsoch oedd taliadau yn sgil bod ar ffyrlo fel cyflogai.

Blychau 23 i 26

Bydd angen i chi lenwi'r blychau hyn dim ond os yw'r canlynol yn berthnasol:

- rydych yn ysgutor sy'n delio ag ystâd person ymadawedig o 6 Ebrill 2021 hyd at y dyddiad y bu farw
- rydych wedi'ch penodi gan lys yn y DU i lenwi Ffurflen Dreth ar ran rhywun nad oes ganddo'r gallu meddyliol i'w deall hi
- mae gennych bŵer atwrnai parhaol neu arhosol, i weithredu ar ran rhywun nad oes ganddo'r gallu corfforol neu feddyliol i lenwi Ffurflen Dreth

Os nad ydych eisoes wedi anfon tystiolaeth o'ch penodiad, anfonwch y ddogfen wreiddiol, neu gopi ardystiedig, gyda'r Ffurflen Dreth hon.

Dylai copi ardystiedig fod wedi ei lofnodi a'i ardystio i fod yn gopi cywir a chyflawn, ar bob tudalen, gan naill ai rhoddwr y pŵer, cyfreithiwr neu stocbrocer. Byddwn yn ei anfon yn ôl atoch cyn pen 15 diwrnod gwaith.

Rhagor o gymorth os oes ei angen arnoch

I gael copïau o unrhyw Ffurflenni Treth neu daflenni cymorth, ewch i www.gov.uk/ffurflenni-treth-hunanasesiad

Gallwch ffonio Gwasanaeth Cwsmeriaid Cymraeg CThEM ar 0300 200 1900 i gael cymorth gyda'ch Ffurflenni Treth

ℹ Lwfans Personol

£12,570 – os yw cyfanswm eich incwm rhwng £100,000 a £125,140, dylech ostwng £12,570 gan £1 am bob £2 mae eich incwm yn fwy na £100,000. Os yw cyfanswm eich incwm yn £125,140 neu fwy, bydd y Lwfans Personol yn sero. Lwfans Person Dall, os caiff ei hawlio, yw £2,520.

ℹ Haenau cyfraddau treth

gellir cynyddu £10,629 a £37,700 gan unrhyw daliadau pensiwn personol (blwch 1 ar dudalen TR 4) a Rhodd Cymorth wedi ei grosio (blwch 5 llai blwch 7 + blwch 8 ar dudalen TR 4 x 100/80). Mae Treth Incwm ym mlwch 1 yn defnyddio'r haenau treth £0 i £37,700 a'r £112,300* nesaf yn gyntaf, yna cynilion, difidendau ac Enillion Cyfalaf.

*Os ydych yn drethdalwr yn yr Alban, mae'n bosibl bydd yr haenau a'r cyfraddau ar gyfer Treth Incwm yn yr Alban yn wahanol i weddill y DU.

Ar gyfer trethdalwyr yn yr Alban, yr haenau treth ar gyfer incwm ym mlychau 1 i 3 yn unig yw *£2,097, *£10,629, *£18,366 a *£118,908.

ℹ Lwfans Cynilion

– rydych yn gymwys ar gyfer £1,000. Ond os yw'ch incwm yn drethadwy ar 40%/41% (blwch 5) neu 32.5% (blwch 7), mae'n £500, neu, os yw'n drethadwy ar 45%/46%/38.1%, mae'n 0.

Arweiniad yn unig yw'r nodiadau hyn sy'n adlewyrchu'r sefyllfa ar adeg eu hysgrifennu. Nid ydynt yn effeithio ar yr hawl i apelio.

Canllaw bras i'ch bil treth

1 Ychwanegwch eich incwm at ei gilydd Peidiwch â chynnwys unrhyw incwm o gynilion na difidendau cwmnïau		1	£
2 Incwm llai didyniadau a lwfansau			
Cyfraniadau pensiwn a chyfraniadau blwydd-dal ymddeol (blychau 2, 3 a 4 ar dudalen TR 4)	£		
Gwerth y cyfranddaliadau, gwarantau, tir a roddwyd i elusen (blychau 9 a 10 ar dudalen TR 4)	£		
Lwfans Personol (gweler tudalen 15) + Lwfans Person Dall	£	2	£
3 Cyfrifwch y dreth sy'n ddyledus ar flwch 2			
Y £2,097* cyntaf ym mlwch 2 x 19%	£		
Y £10,629*/£37,700 nesaf/cyntaf ym mlwch 2 x 20%	£		
Y £18,366* nesaf ym mlwch 2 x 21%	£		
Y £118,908*/£112,300 nesaf ym mlwch 2 x 40% neu 41%	£		
Y gweddill ym mlwch 2 x 45% neu 46%*	£	3	£
4 a 5 Ychwanegwch eich Incwm o Gynilion at ei gilydd a chyfrifwch y dreth (llai unrhyw ddidyniadau a lwfansau nas defnyddiwyd ym mlwch 2)	4 £		
Swm yn y Gyfradd Gychwynnol hyd at £5,000 (£17,570 llai'r swm ym mlwch 1) x 0%	£		£0.00
Swm yn y Gyfradd Sero - Lwfans Enillion ((£1,000, £500 neu £0) x 0%	£		£0.00
Y swm sy'n agored i dreth x 20%, 40% neu 45% (gweler blwch 3 ar gyfer symiau sydd ar gael yn haenau cyfradd)	£	5	£
6 a 7 Ychwanegwch Incwm difidend at ei gilydd a chyfrifwch y dreth (llai unrhyw ddidyniadau a lwfansau a defnyddiwyd ym mlychau 2 a 4)	6 £		
Swm yn y Gyfradd Sero - Lwfans Difidend (£2,000)	£		£0.00
Y swm sy'n agored i dreth (gweler blychau 3 a 5 ar gyfer symiau sydd ar gael yn haenau cyfradd) (7.5%, 32.5% neu 38.1%)	£	7	£0.00
8 a 9 Os ydych yn hunangyflogedig neu mewn partneriaeth			
CYG Dosbarth 4 ar elw (llai £9,568) x 9% hyd at uchafswm o £40,702 x 9% = £3,664	£		
Y gweddill x 2%	£	8	£
Cyfrifwch CYG Dosbarth 2 ar gyfradd o £3.05 yr wythnos		9	£
10 Treth Enillion Cyfalaf (ar enillion dros £12,300)			
Enillion eraill x 10% + Enillion Eiddo Preswyl x 18% hyd at swm yr haen gyfradd sylfaenol nas defnyddiwyd (os o gwbl)	£		
Enillion eraill x 20% + Enillion Eiddo Preswyl x 28% ar enillion sy'n uwch na'r gyfradd sylfaenol	£		
Enillion sy'n gymwys ar gyfer Rhyddhad Gwaredu Ased Busnes a Rhyddhad Buddsoddwyr x 10%	£	10	£
Cyfanswm ychwanegwch flychau 3, 5, 7, 8, 9 a 10 at ei gilydd		11	£
Llai unrhyw dreth a dalwyd – o gyflogaeth (P60 neu P45), neu o incwm masnachu (didyniadau ar gyfer isgontractwyr) ac ati		12	£
Cyfanswm y bil treth blwch 11 llai blwch 12		13	£

Nid yw hwn yn fanwl gywir ond bydd yn dangos a oes gennych unrhyw dreth i'w thalu erbyn 31 Ionawr 2023 neu a oes arnom ad-daliad i chi. Nid yw'n cymryd i ystyriaeth trosglwyddo'r Lwfans Priodas, ad-daliadau Benthyciad Myfyriwr, Tâl Budd-dal Plant neu Ryddhad Credyd Treth Tramor ac yn y blaen. Er bod y didyniadau a'r lwfansau yn cael eu rhoi yn y ffordd fwyaf buddiol i'r rhan fwyaf o gwsmeriaid, ni all wneud hyn ym mhob achos.

F31876